A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש אומאפהענגיג נאציאנאל.

א צייטונג וועלכע גיט בריכטים פון איבעראל צו אלע שיכטען.

VOLUME XI No. 4153 | TORONTO SUNDAY APRIL 6 1924 | ב ניסן פרשה מצורע, תרפ"ד. | טאראנטא, זונטאג, דער 6־טער אפריל, 1924. | PRICE THREE CENTS

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave. Jewish Teachers

רומענישע רעגירונג פיהרט אפענע אנטיסעמיטישע פאליטיק און פראוואצירט פאגראמען, נייעס וועגען פאגראם אין בוקארעסט אונטערדריקט

קאנגרעס האט אנגעהויבען פארהאנדלען דעם אימיגראציאנס ביל

וואשינגטאן, אפריל 5.

די רעפרעזענטאנטען־הויז האט היינט אנגעהויבען פארהאנדלען דעם דזשאנסאן אימיגראציאנס־ביל. עס ווערט ערווארטעט א ביטערער קאמף וועגען דעם.

אין סענאט געהט שוין די רעבאטע ארום דעם אימיגראציאנס־ביל פאר די לעצטע פאר טעג. סענאטאר ריד איז נעכטען ארויסגעקומען מיט א שפאגעל־נייער טעאריע, אז אויב דער נייער ביל דיסקרימינירט געגען וועמ'ן עס איז, זענען עס גאר די "נארדיקס" די דיסקרימינירטע. ער האט עס [illegible] פון דעם וואס 78 פראצענט פון דער אמעריקאנער באפעלקערונג שטאמט פון איינגעוואנדערטע פון נארד־מערב אייראפא.

ראסעל סקאט, געוועזענער טעאטער־בראקער, אנגעקלאגט אין מארד

)׃0׃(

שיקאגא, אפריל, 5.

אין לויף פון איין יאהר צייט צו זינקען פון דער מדרגה פון א גרויסען ביזנעס־מאן וועלכער האנדעלט אויף מיליאנען, ביז א פשוט'ען רויבער און אן אנגעקלאגטען אין מארד — דאס איז די געשיכטע פון ראסעל סקאט וועלכער איז דא ארעסטירט געווארען אויף דער קלאגע פון ערמארדען דעם דראגיסט דזשאזעף מאורער, בעת א האלד אפ.

די לעזער פון „זשורנאל" וועלען זיך דערמאהנען וועגען דעם בראקער ראסעל סקאט, וועלכער איז לעצטען יאהר פארקלאגט געווארען פון א באסטאנער אידישע מיידעל אין „בריטש אוו פראמיס". ער איז דאן אנטלאפען פון קאנאדע.

מיט א קורצער צייט צוריק איז געווען געמעלדעט, אז סקאט לעבט א קבצנ'ישען לעבען אין שיקאגא. איצט איז ער דארט ארעסטירט געווארען אלס א האלד אפניק און מערדער.

ער האט זיך מודה געווען, אז ער צוזאמען מיט זיין ברודער האבען געמאכט האלד אפס אויף דראג סטארס. דער מארד זאגט ער, איז באגאנגען געווארען פון זיין ברודער.

ערמארדעט איהר געליבטן און שפילט רעקארדס צו באהאלטען איהר געוויין

שיקאגא, אפריל, 5.

מרס. אננאן, 22 יאהר אלט, האט היינט דערצעהלט דער פאליציי, אז נעכטען בייטאכט האט זי ערמארדעט איהר געליבטען, הערי קאלשטעט און נאכהער האט זי א לאנגע צייט געשפילט אויפ'ן גראמאפאן, כדי די שכנים זאלען ניט דערהערען איהר געוויין.

די פרוי האט דערצעהלט, אז זי האט פארבראכט דעם אווענט אין טאנצען און טרינקען און האט זיך נאכהער צוקריגט מיט איהר געליבטען. ער האט איהר פארגעווארפען אז זי פארברענגט מיט אנדערע מענער. דאן האט זי איהם דערשאסען.

איך האב גלייך איינגעזעהן מיין שרעקליכע טאט, האט די פרוי געזאגט, און האב אויסגעבראכען אין א ביטערען געוויין. כדי שכנים זאלען ניט שטערען מיין געוויין האב איך צוויי שטונדען צייט געשפילט רעקארדס.

„ארא" האט געשטיצט שפיאנען אין סאוויעט־רוסלאנד

מאסקווע, אפריל, 5.

די צייטונג „ראבאטשאיא מאסקווא" דרוקט די נייעס, אז אויף א פראצעס פון קאנטער־רעוואלוציאנערען אין קיעוו, זענען ארויסגעבראכט געווארען פאקטען, אז די קאנטער־רעוואלוציאנערען און שפיאנען זענען אויסגעהאלטען געווארען פון הואווער'ס רעליעף אדמיניסטראציע.

„דאס איז פאר אונז ניט קיין איבערראשונג", זאגט די צייטונג. „מיר האבען קיינמאל ניט געצווייפעלט אז צווישען די אנגעשטעלטע פון דער „ארא" זענען דא פיעלע שפיאנען און פראוואקאטארען. עס איז נאר א פראגע וויפיעל שפיאנען דארט זענען געווען".

קהלה גרינדונגס פארזאמלונג היינט אווענט

אין ציון האל, בעווערלי סטריט, וועט היינט 8 אווענט פארקומען די איינגערופענע פארזאמלונג פון די וועלכע ווילען גרינדען א קהלה אין שטאדט, אום צו באטראכטען וועגען און מיטלען ווי אזוי די ארבייט דורכצופיהרען.

צו דער פארזאמלונג זענען גערופען געווארען דעלעגאטען פון אלע שוהלען, בענעפיט סאסייטיס, און אויך דעלעגאטען פון די ארבייטער ארדענס.

די היינטיגע פארזאמלונג וועט הערען א באריכט וועגען די געטועגע ארבייט פון די קהלה טוער, ווי אויך ארום דעם גאנצען סקאנדאל, וועלכער איז אריבערגעטראגען געווארען אין דער ניט אידישער גאס, באצוג די פלייש פראגע, וועלכע איז די הויפט פראגע פון טאג־ארדנונג.

צו דער פארזאמלונג וועלען בלויז צוגעלאזען ווערען דעלעגאטען מיט קרעדענשעלס.

אידישע פאמיליע שיער אומגעקומען פון גאז

באריס קארמאן, זיין פרוי און זייערע איינגעלע מארים זענען פרייטאג אווענט שיער דערשטיקט געווארען פון גאז אין זייער וואוינונג, 23 לעאנארד עוועניו. זיי זענען אלע צוגענומען געווארען אין וועסטערן האספיטאל.

די קארמאנס זענען לעצטענס געקומען פון אייראפא.

קארעספאנדענט מיידט אויס צענזור און שיקט בלוטיגע איינצעלהייטען פון דעם פאגראם אין בוקארעסט לעצטען שבת. — פיעלע אידען שווער פארוואונדעט און איינציגע זענען דער'הרג'עט געווארען. — רעגירונג שיקט סאלדאטען העלפען די פאגראמשטשיקעס. — הענרי פארד איז דער „גייסטיגער" פיהרער פון די רומענישע סטודענטען־כוליגאנעס. — עקסצעסען האלטען נאך אן.

כוליגאנעס וואס זענען מודה, אז זיי האבען געוואלט ערמארדען אידען, ווערען באפרייט פון געריכט

די רומענישע רעגירונג איז דירעקט פאראנטווארטליך פאר'ן בלוטיגען פאגראם, וואס איז פארגעקומען לעצטען שבת אין בוקארעסט. די אנקלאגע ווערט געמאכט פון ריימאנד פענדריק, קארעספאנדענט פון "גלאוב" און "שיקאגא טריביון", אין א לאנגער קייבעל וואס ער האט געשיקט צו זיינע צייטונגען, מיט איינצעלהייטען וועגען דעם פאגראם. די קייבעל איז געשיקט פון בודאפעסט, ווייל די רומענישע רעגירונג האט איינגעפיהרט א שטרענגע צענזור און לאזט ניט דורך קיין שום נייעס, וואס איז געגען איהרע אינטערעסען.

א גאנצע נאכט לעצטען שבת — דערצעהלט דער קארעספאנדענט — האט זיך אידיש בלוט געגאסען איבער די גאסען פון בוקארעסט. ער האט אליין געזעהן צעהנדליגע אידען פון פארשיעדענעם עלטער און פון ביידע געשלעכטען, שרעקליך צושלאגען און פארוואונדעט. זונטאג פריה האט ער געזעהן רושעם בלוט אויף די גאסען. עטליכע אידען פעהלען און מען רעכנט אז זיי זענען דערהרגעט געווארען, אבער די פאליציי וויל עס ניט צוגעבען.

ווילען פארכאפען רייכטימער פון לאנד און מאכען די אידען פאר'ן שעיר לעזאזל.

פרעמיער דזשאן בראטיאנא און דער פינאנץ־מיניסטער ווינטרי בראטיאנא האבען אפען ערמוטיגט די אנטיסעמיטישע באוועגונג, ערקלעהרט דער קארעספאנדענט. זיי האבען זיך באנוצט מיט'ן אנטיסעמיטיזם אלס מיטעל צו איבערגעבען די רייכטימער פון לאנד, די אויל־פעלדער, די מינעס, די פיש און געהילץ אינדוסטריעס, וואס זענען איצט שטאטס־אייגענטום אין פריוואטע הענט. "אויב מיר וועלען ניט איבערגעבען דיזע אינדוסטריעס אין שטארקע פריוואטע הענט, וועלען די אידען קריגען דעם קאנטראל איבער זיי", אזוי האט דער רעגירונגס פארטרעטער אפען ערקלעהרט אין פארלאמענט.

כדי דורכצופיהרען אט די רויב־פאליטיק האט עס די רעגירונג פון עמלקלאנד אפען פראוואצירט צו פאגראמען און דער בלוטיגער שבת אין בוקארעסט איז געווען א דירעקטער פועל יוצא.

פאגראמשטשיקעס ווערען באפרייט.

דער פאגראם איז אויסגעבראכען אין דעם זעלבען טאג ווען זעקס סטודענטען זענען פראצעסירט געווארען פאר מאכען א מערדערליכען אנפאל אויף דעם אידישען רעדאקטאר ראזענטאל און באטייליגען זיך אין א פארשווערונג צו ערמארדען דעם באוואוסטען באנקיר אריסטייד בלאנק. פינף טויזענט סטודענטען האבען א גאנצע נאכט באלאגערט די געריכטס געביידע און פון דארט האבען זיי זיך צושפרייט איבערן שטאדט מיט געשרייען "טויט די אידען!" און "הורא פאר הענרי פארד!" צו טאן זייער בלוטיג־מערדערליכע ארבייט.

דער קארעספאנדענט גיט איבער איינצעלהייטען פון דעם פראצעס, וואס מאכען קלאהר די פארגיפטעטע לופט אין דער רומענישער הויפט־שטאדט. די אנגעקלאגטע האבען זיך באריהמט מיט זייערע מערדערייען. "עס איז אמת, אז מיר האבען באצוועקט צו טויטען דיזע מענשען", האט דער סטודענט מאטסא, איינער פון די אנגעקלאגטע, געזאגט אין געריכט, און צוועלף גאטספארכטיגע רומענייער האבען איינשטימיג באפרייט די זעלבסט־עקלערטע מערדער.

צוואנציג לאיערס האבען זיך פרייוויליג אנגעבאטען צו פארטיידיגען די כוליגאנעס.

קאדרענו, א צווייטער אנגעקלאגטער סטודענט, האט געזאגט, אז די רומענישע סטודענטען האבען אויסגעגעבען אלע זייערע פאנדען אויף צו פארשפרייטען הענרי פארד'ס בוך "דער אינטערנאציאנאלער איד". "דאס איז אונזער טעקסט־בוך" האט ער געזאגט.

ווען דער פאגראם איז געווען אין פולען גאנג, האט די רעגירונג גענומען שיקען מיליטער כלומר'שט געגען די כוליגאנעס. דער קארעספאנדענט ערקלערט, אז די סאלדאטען האבען זיך אפען געפריינדעלט מיט די כוליגאנעס.

מאכען אן איבערפאל אויף דעם אידישען טעאטער אין טשערנאוויץ.

טשערנאוויץ, אפריל 5 (איטא)

רומענישע סטודענטען האבען זיך אריינגעריסען אין אידישען טעאטער, צובראכען די ביהנע, געשלאגען די אקטיארען און די באזוכער. די עקסצעסען זענען דאן פארגעזעצט געווארען אויף די גאסען. צעהן סטודענטען זענען ארעסטירט געווארען.

עס ווערט אויך באריכטעט פון בוקארעסט און פון פראסער, אז דארט קומען פאר אנטי אידישע עקסצעסען.

עסי גראס איז א־ויס פריי

אידישע פרוי געפונען ניט שולדיג אין ערמארדען איהר מאן. — דזשורי האט זיך בעראטען א שטונדע.

ניו יארק אפריל 5.

מרס. עסי גראס, די אידישע פרוי וואס איז געווען אנגעקלאגט אין ערמארדען איהר מאן, איז באפרייט געווארען. די דזשורי האט זיך בעראטען א שטונדע מיט פינף מינוטען.

דער מארד איז פארגעקומען מיט א פאר מאנאטען צוריק. די פארטיידיגונג איז געווען, אז די פרוי האט זיך געראנגעלט מיט'ן מאן, וועלענדיג צונעהמען א רעוואלווער פון זיין הענט, און דאן איז דער שאס אפגעפייערט געווארען.

אויפ'ן פראצעס זענען ארויסגעבראכט געווארען איינצעלהייטען, אז דער מאן האט שרעקליך ברוטאל באהאנדעלט דער פרוי. די סימפאטיע פון עולם איז געווען אויף דער זייט פון דער אנגעקלאגטער.

[illegible]ניש פון רעגירונג וועגען רענט־ביל רופט ארויס צארן פון לינקע

לאנדאן, אפריל 5.

דייוויד קוירקוואוד, דער פיהרער פון די לינקע ארבייטער דעפוטאטען אין פארלאמענט, איז נעכטען אפען ארויסגעטרעטען געגען דער רעגירונג, אין דער רעבאטע פון דעם רענט ביל.

קוירקוואוד'ס רעדע איז געקומען נאך אן ערקלעהרונג פון דזשאהן קליינס, אז די רעגירונג וועט מאדיפיצירען דעם ביל. דער פונקט, אז ארבייטסלאזע זאל מען ניט טארען ארויסווארפען פון די דירות וועט געענדערט ווערען, אז זייער רענט וועט געצאהלט ווערען פון די שטאדטישע פארוואלטונגען.

קוירקוואוד איז דאן ארויס מיט א העפטיגער אטאקע. קוירקוואוד פארטרעט אן ארימען קווארטאל אין גלאזגא, און ער האט געזאגט, אז ער וועט פערזענליך העלפען ברעכען אזא געזעץ. "מיין ארעסט וועט זיין א גרעסערע געפאהר פאר אייך" האט ער געזאגט "ווי ווען איך געפין זיך אין פארלאמענט".

"די לייבאר פארטיי מוז אויפנעהמען די סיטואציע", האט ער פארגעזעצט, "און דארף זיך ניט ארויסדרעהען דערפון. ביז איצט איז פאר די טענענטס געווען פונקט ווי ווען די קאנסערוואטיווען וואלטען געווען אין מאכט."

דער ביל וועט ווידער פארגעבראכט ווערען מאנטאג.

מיר מיינען ביזנעס ניט פראפאגאנדע, זאגט סאוויעט־פארטרעטער אין קאנאדע

מאנטרעאל, אפריל, 5.

א. א. יאסיקאוו, דער סאוויעט האנדעלס־קאמישאנער אין קאנאדע, האט נעכטען עמפאטיש אפגעלייקענט די ידיעה פון לאנדאן אז די סאוויעט טרייד אגענטען פארנעהמען זיך מיט פראפאגאנדע.

„אזעלכע קלאנגען שטאמען פון אונזערע געגנער", האט ער געזאגט, וועלכע האפען מיט די מיטלען ניט צו דערלאזען די אויסשפרייטונג פון אונזערע האנדעלס־באציהונגען. מיר באהאלטען ניט קיין פראפאגאנדע ארבייט, נאר מיר זוכען צו אויפבויען אונזערע האנדעלס־באציהונגען.

היינט די תלמוד תורה זאמלונג

די טוער פון דער תלמוד תורה עץ חיים, האבען אויף היינט ארגאנזשירט א הויז צו הויז זאמלונג צו גונסטען די דארטיגע תלמוד תורה, וועלכע געפינט זיך איצט אין א שווערער פינאנסיעלער לאגע.

די תלמוד תורה עץ חיים איז איינע פון די גרעסטע תלמוד תורות אין שטאדט, וואו עס ווערט געלערנט מיט הונדערטער קינדער, די הוצאות זענען זעהר גרויסע, און איינע פון די מיטלען ווי אזוי אויפצוהאלטען די אינסטיטוציע, זענען די הויז צו הויז זאמלונגען וועלכע ווערען פון צייט צו צייט ארגאנזשירט.

די טוער ערווארטען א ווארימען אפרוף פון די היגע אידען.

ביאליק טאדעלט ציון אפאזיציע

ירושלים, אפריל 5 (איטא).

ת. נ. ביאליק, האט אין א געשפרעך מיט אייער קארעספאנדענט ערקלעהרט, אז די ציוניסטען פיהרען ניט אן קיין גענוג שטארקע פראפאגאנדע אין חוץ לארץ און אז די ציוניסטישע אפאזיציע טוט אן פיעל שאדען און דארף אפגעשטעלט ווערען.

ביאליק איז באגייסטערט פאר פאלעסטינא און גלויבט, אז דאס לאנד האט א גרויסע צוקונפט.

אמעריקא קריגט גלייכע רעכט אין סיריע

וואשינגטאן, אפריל 5 (איטא).

סעקרעטארי יוזה מאכט באקאנט אז א טריטי צווישען אמעריקא און פראנקרייך, וואס גיט די אמעריקאנער גלייכע רעכט אין סיריע, איז אונטערגעשריבען געווארען אין פאריז.

די טריטי איז ניט אונטערגעשריבען געווארען ביז איצט איבער א סכסוך וועגען געוויסע אייגענטום פון סטענדערד אויל קאמפאניע אין פאלעסטינא.

היינט קומען פאר וואהלען אין איטאליע

רוים, אפריל 5.

מארגען וועלען פארקומען די פארלאמענטארישע וואהלען אין איטאליע. עס מערקט זיך ניט קיין שטארקער עלעקשאן פיבער, ווייל אלע וויסען, אז דער רעזולטאט וועט זיין א זיג פאר די פאשיסטען און דעריבער איז מען גאנץ אפאטיש צו די וואהלען.

די אפאזיציע איז צוברעקעלט אויף עטליכע פארטייען ווי סאציאליסטען, קאמוניסטען, מאקסימאליסטען, רעפובליקאנער און די "קאנסטיטוציאנעלע אפאזיציע".

גוגענהיימער לאזט געלט פאר צדקה

ניו יארק, אפריל 5 (איטא).

דער פארשטארבענער אידישער באנקיר סאלאמאן גוגענהיימער האט איבערגעלאזען פערציג טויזענט דאלאר פאר דער אידישער צדקה־פעדעראציע, 7,500 דאלאר פאר'ן מאונט סיני האספיטאל און צוויי טויזענט דאלאר פאר'ן דענווער סאנאטאריום.

ארבייט פון „דזשאינט" אין פוילען ליקווידירט

ווארשא אפריל 5 (איטא).

די פינף יעהריגע טעטיגקייט פון דעם אמעריקאנער דזש. דיסטריביושאן קאמיטעט אין פוילען איז ענטגילטיג ליקווידירט געווארען, ווען אלע ארכיוען און מאטעריאלען פון דער גרויסער אידיש־אמעריקאנער הילפס ארבייט אין פוילען זענען, מיט א ספעציעלען וואגאן אפגעשיקט געווארען קיין ווין. וואו עס וועט פון איצט אן זיין, דער צענטראל פונקט פאר דער אידישער רעליעף ארבייט אין אייראפא, ווייל אין דער שטאדט וועט זיך געפינען דאס צענטראל ביורא פון דעם נייעם אויפבויאונגס פאנד, וואס ווערט איצט געשאפען דורך דעם דזשאינט און דער "איקא".

נאך עדות דערצעהלען וועגען עקס טרעזשורער'ס לינקע געשעפטען

38 טויזענט דאלאר האט די האם באנק געגעבען אלס קאמישאן פאר דעפאזיטס פון דער פראווינץ. — סעקרעטארשע פון באנק־פרעזידענט דערצעהלט וועגען באזוך פונ'ם עקס־פראווינשעל טרעזשורער. — סקאנדאלען וועלען דורכגעלופטערט ווערען אין געריכט.

פרייטאג האט די פאבליק אקאונטס קאמיטע אויסגעהערט נאך עדות וואס האבען דערצעהלט וועגען געשעפטען וואס פיטער סמיט, דער געוועזענער פראווינשעל טרעזשורער, האט געפיהרט מיט קוירנעל מייסאן, דער פארשטארבענער פרעזידענט פון האם באנק. דער וויכטיגסטער עדות איז געווען מיס רענא וואירטשו, די פריוואט־סעקרעטארשע פון דעם באנק־פרעזידענט. זי האט געפיהרט אלע זיינע געלט־חשבונות און האט קאטעגאריש ערקלעהרט, אז די 38 טויזענט דאלאר וואס ער האט גענומען אלס קאמישאן פאר די דעפאזיטס פון דער אנטעריאר רעגירונג, זענען אוועקגעגעבען געווארען, ווייל דאס איז ניט אריין אין זיין אקאונט. זי האט אבער ניט געקאנט זאגען וועמען דאס געלט איז געגעבען געווארען.

דער עדות האט ווייטער דערצעהלט, אז האנ. פיטער סמיט איז געווען אן אפטער באזוכער ביים באנק־פרעזידענט. זייערע געשעפטען האבען זיי געפיהרט אונטער פיער אויגען. זי איז קיינמאל ניט געווען אנוועזענד דערביי. אפילו אלע טעלעפאנישע געשפרעכען מיט'ן עקס־טרעזשורער זענען געפיהרט געווארען פון דעם פרעזידענט אליין.

א צווייטער עדות איז געווען א. דזשי. קאלווערט, עקטינג גענעראל מענעדזשער בעת די באנק האט באנקראטירט. ער האט דערצעהלט, אז ער האט געבראכט גרויסע סומען געלט, אין מזומן צום באנק־פרעזידענט אהיים, ווען דער לעצטער איז געווען קראנק, און אז מייסאן האט איהם געבעטען שיקען צו איהם דעם פראווינשעל טרעזשורער. די מעשה האט איהם אויסגעקוקט פארדעכטיג צוליעב דעם וואס דאס געלט איז שטענדיג געווען אין מזומן.

דער סקאנדאליעזער עסק וועט וואהרשיינליך אריבערגעטראגען ווערען אין געריכט. מעניגנג דאהערטי, האט ערקלעהרט, אז ער וועט ניט אויפפאדערען דעם פראווינשעל טרעזשורער צו דער קאמיטע צוליעב דעם וואס דער ענין וועט פארגעבראכט ווערען אין געריכט.

פיעלע מענשליכע לעבענס אומגעקומען פון פארפלייצונג אין לאטוויא

ריגא, אפריל 5, (איטא).

א גרויסע פארפלייצונג האט אנגעמאכט א ריזיגען חורבן אין פילע לאטווישע שטעדט און פיעלע מענשען זענען אומגעקומען. די לאגע איז באזונדערס ערנסט אין דווינסק, מיטאווע און פרידריכשטאט.

די פארפלייצונג איז שוין אויך צוגעקומען צו ריגא. די באפעלקערונג אנטלויפט אין די העכער־בערגיגע ערטער.

אמשטארקסטען האבען געליטען פון דער פארפלייצונג די ארימע אידישע קווארטאלען פון דווינסק.